ΓΙΟΖΕΦ

ΒΕΡΟΛΙΝΟ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ – 1938

ΚΡΑΚ! ΜΠΑΜ!

Ο Γιόζεφ Λάντοου πετάχτηκε από το κρεβάτι με την καρδιά του να χτυπά σαν τρελή. Εκείνος ο θόρυβος... λες και είχε κλοτσήσει κάποιος την εξώπορτα. Ή μήπως το είχε ονειρευτεί;

Ο Γιόζεφ αφουγκράστηκε στο σκοτάδι. Δεν είχε συνηθίσει τους ήχους του νέου, πολύ μικρού διαμερίσματος στο οποίο αυτός και η οικογένειά του είχαν υποχρεωθεί να μετακομίσουν. Δεν είχαν πλέον χρήματα για το ενοίκιο του παλιού σπιτιού τους, όχι, από τότε που οι Ναζί είπαν στον πατέρα του Γιόζεφ ότι δεν μπορούσε να δικηγορεί πια επειδή ήταν Εβραίος.

Στην άλλη άκρη του δωματίου, η μικρή αδελφή του Γιόζεφ, η Ρουθ, κοιμόταν ακόμη. Ο Γιόζεφ προσπάθησε να ηρεμήσει. Μπορεί να είχε δει κανέναν εφιάλτη.

Μα κάτι κινήθηκε στο σκοτάδι έξω από το δωμάτιό του· άκουσε ένα μουγκρητό και φασαρία.

Κάποιος ήταν στο σπίτι!

Ο Γιόζεφ ανέβηκε στο κρεβάτι του με μάτια διεσταλμένα από τον φόβο. Ακούστηκε θόρυβος από σπασίματα στο διπλανό δωμάτιο – *κρατς*! Η Ρουθ ξύπνησε και ούρλιαξε. Ούρλιαξε κατατρομαγμένη. Ήταν μόνο έξι χρονών.

«Μαμά! Μπαμπά!» φώναξε ο Γιόζεφ.

Πελώριες σκιές όρμησαν στο δωμάτιο. Ο αέρας φαινό-

ταν να τρίζει ολόγυρά τους σαν παράσιτα ραδιόφωνου. Ο Γιόζεφ προσπάθησε να κρυφτεί στη γωνία του κρεβατιού του, αλλά σκιώδη χέρια απλώθηκαν καταπάνω του και τον άρπαξαν. Ούρλιαξε πιο δυνατά από την αδελφή του, καλύπτοντας τη δική της φωνή. Κλοτσούσε και κοπανούσε πανικόβλητος, αλλά μία από τις σκιές τον άρπαξε από τον αστράγαλο και τον έσυρε μπρούμυτα στο κρεβάτι. Ο Γιόζεφ γαντζώθηκε από τα σεντόνια, αλλά τα χέρια ήταν πολύ δυνατά. Ήταν τόσο τρομαγμένος που κατουρήθηκε επάνω του· ένιωσε το καυτό υγρό να απλώνεται στις πιτζάμες του.

«Όχι!» ούρλιαξε ο Γιόζεφ. «*Όχι*!»

Οι σκιές τον έριξαν στο πάτωμα. Μια άλλη σκιά άρπαξε τη Ρουθ από τα μαλλιά και τη χαστούκισε.

«Σκασμός!» ούρλιαξε η σκιά και πέταξε τη Ρουθ κάτω, δίπλα στον Γιόζεφ. Το σοκ έκανε τη μικρή να σωπάσει, αλλά μόνο για λίγο. Ύστερα ξανάρχισε να κλαίει πιο δυνατά.

«*Σουτ, Ρούθι, σουτ*», την παρακάλεσε ο Γιόζεφ. Την πήρε στην αγκαλιά του με μια προστατευτική κίνηση. «Σώπασε τώρα».

Κουλουριάστηκαν στο πάτωμα καθώς οι σκιές πήραν το κρεβάτι της Ρουθ και το πέταξαν πάνω στον τοίχο. *Κρατς!* Το κρεβάτι έγινε κομμάτια. Οι σκιές έσκισαν φωτογραφίες, τράβηξαν τα συρτάρια από τα γραφεία τους και πέταξαν τα ρούχα τους τριγύρω. Έσπασαν λάμπες και γλόμπους. Ο Γιόζεφ και η Ρουθ κόλλησαν ο ένας πάνω στον άλλον με πρόσωπα μουσκεμένα από τα δάκρυα.

Οι σκιές τούς άρπαξαν και τους έσυραν στο σαλόνι. Έριξαν πάλι τον Γιόζεφ και τη Ρουθ στο πάτωμα και άναψαν το φως από πάνω τους. Καθώς τα μάτια του Γιόζεφ προσαρμόζονταν, είδε τους επτά ξένους που είχαν εισβάλει στο σπίτι του. Κάποιοι από αυτούς φορούσαν κανονικά ρούχα: άσπρα

πουκάμισα με σηκωμένα τα μανίκια, γκρι φαρδιά παντελόνια, καφέ μάλλινα καπέλα, δερμάτινες μπότες. Οι περισσότεροι φορούσαν τα καφέ πουκάμισα και τα περιβραχιόνια με την κόκκινη σβάστικα των *Στουρμαμπαϊλούνγκ*, των ομάδων εφόδου του Αδόλφου Χίτλερ.

Ο πατέρας και η μητέρα του Γιόζεφ ήταν επίσης εκεί, ξαπλωμένοι στο πάτωμα στα πόδια των φαιοχιτώνων.

«Γιόζεφ! Ρουθ!» φώναξε η μαμά μόλις τους είδε.

Έκανε να πάει κοντά στα παιδιά της, αλλά ένας από τους Ναζί την άρπαξε από τη νυχτικιά και την τράβηξε πίσω.

«Ααρών Λάντοου», είπε ένας φαιοχίτωνας στον πατέρα του Γιόζεφ, «συνέχισες να ασκείς το επάγγελμα του δικηγόρου παρότι αυτό απαγορεύεται στους Εβραίους με τον Νόμο περί Αποκατάστασης της Επαγγελματικής Δημόσιας Υπηρεσίας του 1933. Γι' αυτό το αδίκημα κατά του γερμανικού λαού θα τεθείς υπό προστατευτική φύλαξη».

Ο Γιόζεφ κοίταξε τον πατέρα του πανικόβλητος.

«Πρόκειται για παρεξήγηση», είπε ο μπαμπάς. «Αν με αφήνατε να σας εξηγήσω...»

Ο φαιοχίτωνας αγνόησε τον μπαμπά και έκανε νόημα στον άλλον άντρα. Δύο από τους Ναζί σήκωσαν όρθιο τον πατέρα του Γιόζεφ και τον έσυραν προς την πόρτα.

«Όχι!» φώναξε ο Γιόζεφ.

Έπρεπε να κάνει κάτι. Πετάχτηκε πάνω, άρπαξε το χέρι ενός από τους άντρες που κουβαλούσαν τον πατέρα του και προσπάθησε να τον ελευθερώσει. Δύο άντρες τον απομάκρυναν και τον ακινητοποίησαν καθώς εκείνος πάλευε εναντίον τους.

Ο επικεφαλής φαιοχίτωνας γέλασε.

«Για κοιτάξτε αυτόν εδώ!» είπε δείχνοντας τον υγρό λεκέ στις πιτζάμες του Γιόζεφ. «Το αγόρι κατουρήθηκε!»

Οι Ναζί γέλασαν. Το πρόσωπο του Γιόζεφ έγινε κατακόκκινο από ντροπή. Πάλευε σαν αγρίμι στα χέρια των Ναζί για να ελευθερωθεί. «Σύντομα θα είμαι άντρας», τους είπε ο Γιόζεφ. «Σε έξι μήνες και έντεκα ημέρες θα είμαι άντρας».

Οι Ναζί γέλασαν πάλι.

«Έξι μήνες και έντεκα ημέρες!» είπε ο φαιοχίτωνας. «Όχι ότι μετράει». Ξάφνου ο φαιοχίτωνας σοβάρεψε. «Ίσως να πάρουμε σύντομα κι εσένα σε κανένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, όπως τον πατέρα σου».

«Όχι!» φώναξε η μαμά. «Όχι, ο γιος μου είναι μόλις δώδεκα χρονών. Είναι παιδί ακόμα. Σας παρακαλώ... μη!»

Η Ρουθ αρπάχτηκε από το πόδι του Γιόζεφ και ούρλιαξε.

«Μην τον παίρνετε! Μην τον παίρνετε!»

Ο φαιοχίτωνας κατσούφιασε με τον θόρυβο που έκανε και έγνεψε στους άντρες που κρατούσαν τον Ααρών Λάντοου να φύγουν. Ο Γιόζεφ παρακολουθούσε ανίσχυρος καθώς τραβολογούσαν τον μπαμπά του, ενώ η μαμά έκλαιγε με λυγμούς και η Ρουθ ωρυόταν.

«Μη βιάζεσαι τόσο να μεγαλώσεις, μικρέ», είπε ο φαιοχίτωνας στον Γιόζεφ. «Σύντομα θα έρθουμε και για σένα».

Οι Ναζί έκαναν γυαλιά καρφιά το σπίτι του Γιόζεφ, έσπασαν έπιπλα και πιάτα και έσκισαν τις κουρτίνες. Έφυγαν ξαφνικά όπως είχαν έρθει, και ο Γιόζεφ, η αδελφή του και η μητέρα του γονάτισαν και αγκαλιάστηκαν σφιχτά στη μέση του δωματίου.

.....

Ο Γιόζεφ έμαθε αργότερα ότι η οικογένειά του δεν ήταν η μόνη που δέχτηκε επίθεση από τους Ναζί εκείνη τη νύχτα. Και άλλα εβραϊκά σπίτια, επιχειρήσεις και συναγωγές είχαν

καταστραφεί σε όλη τη Γερμανία και δεκάδες χιλιάδες Εβραίοι είχαν συλληφθεί και σταλεί σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Εκείνη τη νύχτα την ονόμασαν «Η Νύχτα των Κρυστάλλων».

Οι Ναζί δεν το είχαν πει με λόγια αλλά το μήνυμα ήταν ξεκάθαρο: ο Γιόζεφ και η οικογένειά του δεν ήταν επιθυμητοί στη Γερμανία. Ο Γιόζεφ, όμως, η μητέρα του και η αδελφή του δεν θα πήγαιναν πουθενά. Όχι ακόμη. Όχι χωρίς τον πατέρα του Γιόζεφ.

Η μαμά για πολλές εβδομάδες πήγαινε από το ένα κυβερνητικό γραφείο στο άλλο προσπαθώντας να ανακαλύψει πού ήταν ο σύζυγός της και με ποιον τρόπο θα τον έπαιρνε πίσω. Κανένας δεν της έλεγε τίποτε και ο Γιόζεφ άρχισε να αμφιβάλει για το αν θα ξανάβλεπε τον πατέρα του ποτέ.

Κι ύστερα, έξι μήνες μετά, έλαβαν ένα τηλεγράφημα. Ένα τηλεγράφημα από τον μπαμπά! Τον είχαν αφήσει να φύγει από ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, που το έλεγαν Νταχάου, υπό τον όρο να εγκαταλείψει τη χώρα μέσα σε δεκατέσσερις ημέρες.

Ο Γιόζεφ δεν ήθελε να φύγει. Η Γερμανία ήταν η πατρίδα του. Πού θα πήγαιναν; Πώς θα ζούσαν; Οι Ναζί όμως τους είχαν πει ήδη δύο φορές να φύγουν από τη Γερμανία και η οικογένεια Λάντοου δεν θα περίμενε να δει τι θα έκαναν οι Ναζί στη συνέχεια.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ

Οι πρόσφυγες ζουν τρεις ζωές. Την πρώτη την περνούν προσπαθώντας να ξεφύγουν από τη φρίκη οποιουδήποτε γεγονότος τούς ανάγκασε να φύγουν από τη χώρα τους – όπως οι διώξεις και οι δολοφονίες στη ναζιστική Γερμανία του Γιόζεφ, η πείνα και η καταπάτηση των πολιτικών δικαιωμάτων στην Κούβα της Ιζαμπέλ ή ο καταστροφικός εμφύλιος πόλεμος στη Συρία του Μαχμούντ. Όσοι είναι τυχεροί και φύγουν από τη χώρα τους αρχίζουν μια δεύτερη, εξίσου επικίνδυνη ζωή κατά την αναζήτηση καταφυγίου, προσπαθώντας να επιβιώσουν καθώς διασχίζουν ωκεανούς ή όταν αντιμετωπίζουν συνοριακές περιπόλους και εγκληματίες που προσπαθούν να επωφεληθούν από αυτούς. Πολλοί μετανάστες δεν καταλήγουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς και περνούν τις ημέρες τους αναζητώντας καταφύγιο, τροφή, νερό και ζεστασιά. Όμως, ακόμα και στους καταυλισμούς, οι πρόσφυγες είναι εκτεθειμένοι σε ασθένειες, και συχνά πρέπει να ζήσουν με λιγότερα από πενήντα λεπτά την ημέρα.

Αν οι πρόσφυγες καταφέρουν να φύγουν από τη χώρα τους και μετά να επιβιώσουν στο ταξίδι προς την ελευθερία, αρχίζουν μια τρίτη ζωή, κάνοντας μια νέα αρχή σε μια νέα χώρα. Μόνο που συχνά δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, ούτε έχουν την ίδια θρησκεία με αυτούς που τους φιλοξενούν. Επαγγελματικά πτυχία που δίνονται σε μια χώρα πολλές φορές δεν αναγνωρίζονται σε μια άλλη. Έτσι, πρόσφυγες που ήταν γιατροί, δικηγόροι ή δάσκαλοι στο μέρος από το οποίο ήρθαν γίνονται υπάλληλοι καταστημάτων, οδηγοί ταξί και θυρωροί. Οικογένειες που κάποτε είχαν σπίτια με όλες τις ανέσεις, αυτοκίνητα και χρήματα στην άκρη για τις σπουδές των παιδιών τους και τα γεράματά τους πρέπει ν' αρχίσουν πάλι από το μηδέν, να ζουν μαζί με άλλους πρόσφυγες σε κυβερνητικά καταλύματα ή με οικογένειες που τους φιλοξενούν σε ξένες πόλεις καθώς ξαναφτιάχνουν τη ζωή τους.

Μπορείτε να βοηθήσετε τις προσφυγικές οικογένειες προ-

σφέροντας χρήματα σε κάποια από τις πολλές ομάδες που τις βοηθούν σε κάθε φάση από τις τρεις ζωές τους. Μερικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις έχουν πολύ συγκεκριμένες αποστολές, όπως τη διάσωση ανθρώπων που φεύγουν από τη Μέση Ανατολή με βάρκα ή την καταπολέμηση των ασθενειών στους προσφυγικούς καταυλισμούς. Δύο από τις αγαπημένες μου οργανώσεις εργάζονται κυρίως με παιδιά πρόσφυγες σε όλο τον κόσμο. Η πρώτη είναι η UNICEF, United Nations International Children's Emergency Fund (Διεθνές Ταμείο Επείγουσας Βοηθείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά), η οποία εργάζεται με σκοπό να μη γίνουν τα παιδιά από τη Συρία μια «χαμένη γενιά», παρέχοντας ιατρικές υπηρεσίες που σώζουν ζωές, τρόφιμα, νερό, υγιεινή και εκπαίδευση εντός της Συρίας, αλλά και όπου έχουν πάει οι πρόσφυγες. Η δεύτερη είναι η Save the Children (Σώστε τα Παιδιά), η οποία εργάζεται τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και σε άλλες χώρες για την άμεση ανακούφιση των παιδιών όπου και όποτε χρειαστεί σε όλο τον κόσμο, και η οποία έχει αναλάβει μια ειδική εκστρατεία για τα παιδιά της Συρίας.

Τόσο η UNICEF όσο και η οργάνωση «Σώστε τα παιδιά» ξοδεύουν το 90% κάθε δολαρίου που συγκεντρώνουν σε υπηρεσίες και εφόδια που βοηθούν άμεσα τα παιδιά. Οι δωρεές σε οποιαδήποτε από αυτές τις δύο οργανώσεις μπορούν να διατεθούν σε συγκεκριμένες εμπόλεμες περιοχές ή να χρησιμοποιηθούν για την ανακούφιση των προσφυγόπουλων ανά τον κόσμο.

Μάθετε περισσότερα στο www.unicefusa.org και στο www.savethechildren.org

.....

Θα προσφέρω ένα μέρος των εσόδων μου από την πώληση αυτού του βιβλίου στη UNICEF, για να ενισχύσω τις προσπάθειές της για την ανακούφιση των προσφυγόπουλων σε όλο τον κόσμο.

Άλαν Γκρατζ